

Forvist. Hvordan skal vi forholde os til fortidens synder? Fotobog om grønlandske børns tvangsforflyttelse.

Skeletter i skabet

▶ [LYT TIL ARTIKLEN](#)

**STINE NØRGAARD
LYKKEBO**

Der bliver brugt mange gode akademiske kræfter på at forklare titlen *Displaced* i kunstneren Tina Enghoffs fine bog om nedslag i historien om grønlandske børns tvangsforflyttelse til Danmark.

I centrum af den fotografiske billedbog står fortællingen om David Kristoffersen, der som lille purk med en dårlig hofte blev sendt til Sankt Josephs Hospital i begyndelsen af 1950'erne og efter en mangeårig indlæggelse efterfølgende i Kalundborg blev sendt hjem til moderlandet Grønland otte-ni år senere! Det er hjerteskerende information. Og den kommer fra interview med den voksne David, der husker tilbage uden sentimentalitet, og følges op af detektivarbejde i arkiver og poetiske og registrerende fotos af genstande og landskaber i den omgivelse omkring Refsnaes, hvor David trådte sine tilpassede barnesko, fordi hans ene ben var kortere end det andet.

Mon David Kristoffersen kan kende sig selv i begrebet »displaced«? Det er svært at forstå begrebet, men måske er det nødvendigt, når så tunge og følelsesmæssigt involverede sager skal sendes ud i offentligheden mange år efter hændelser, der bragte savn og længsler frem i barnet.

Filminstruktøren David Lynchs gribende *Elefantmanden* ville måske, hvis den havde været lavet i dag, også hedde noget andet. Hvem ejer historien, kunne man spørge. I sidstnævnte film er der et etisk dilemma. Er det bedre at være under en infam cirkusdirektørs vinge end en læge, der ønsker at forske i sygdommen?

Fotografiet og filmen og den kunstneriske udlægning gør os til betragtere af et fænomen. I Tina Enghoffs sympatiske værk vækkes de samme spørgsmål til live. Hvordan skal vi forholde os til fortidens synder? Er den universitære dokumentarisme bedre end det poetiske værk?

Tina Enghoff tager fotografier af omgivelserne, optager video og har etableret en udstilling, der, når den har turneret tre steder i Vestgrønland, ankommer til Den Sorte Diamant i København i 2022.

Bogen er et selvstændigt dokument og vidnesbyrd om navnlig David Kristoffersens ophold i Danmark og tilbagevenden til Grønland. Den lægger sig i forlængelse af den Louisiana-aktuelle udstilling om Pia Arkes kunst, der ligeledes er fotobaseret og har sit dybe kig ned i arkiverne, som der også skrives om i *Displaced* i et essay af Louise Wolthers.

Inge Høst Seiding leverer sit bidrag under overskriften »At finde noget af sig selv i arkiverne«, og netop dette er, hvad Pia Arke gjorde til sit kunstneriske hvern, modsat Tina Enghoff, som ser historien om David K. udefra som empatisk dokumentarist.

Displaced taler således ind i tiden, hvor vi har fået øje på krænkelssager fra Godhavnsdrenge til tvangsflytninger og kolonitidens gebrækkeligheder. Det er et grufuld kapitel, der åbner sig, med de grønlandske børns historie. Og det ved vi godt. Og derfor er det en befrielse at kunne læse så smukt og bevægende et efterord, som Peter Berliner står for. Indledningsvis nævner han, at der befinder sig 1.600 skeletter fra Grønland i Danmark. Han skriver: »Det er en forundring værd, at disse skeletter og kranier har en *inua*, en essens, en væren, der er deres helt særlige. Hvert enkelt skelet og hvert enkelt kranium har et indre væsen og en værdi i sig selv.«

Og så levendegør han sagen ved at påpege, at »også børn blev sendt afsted på samme måde, sejlet over havet ud i en verden, som de til at begynde med blot forstod i glimt, i øjeblikke, med børns åbne sanser og fintmærkende fornemmelser. Nye lyde, nye lugte, nye stemmer, der talte i et sprog, de ikke forstod«. At komme fra menneskenes land til Kalundborg var lidt af en mundfuld for David Kristoffersen. Bogen *Displaced* giver os billedbeskeder, der kunne være et portræt af hans inua. Erik Steffensen

Tina Enghoff: Displaced. Dansk og grønlandsk tekst. 176 sider. Forlaget Vandkunsten.

[Læs Weekendavisens anmeldelser af stakkevis af andre bøger: Nye og gamle, gode og dårlige, kloge og vanvittige.](#)